

Національна академія фінансів та економіки
Міністерство фінансів
Королівства Нідерланди

Державна фінансова інспекція
України

ЗВІТ
за результатами пілотного проекту щодо посилення
управлінської підзвітності через аналіз запровадження системи
фінансового управління та контролю, на прикладі діяльності
Координаційного центру з надання правової допомоги

Міністерство юстиції України

Координаційний
центр з надання
правової допомоги

ЗМІСТ

	Перелік скорочень	3
	Вступ	4
I.	Фонова інформація	6
II.	Внутрішнє середовище	
<u>2.1.</u>	Організаційна структура.....	8
<u>2.2.</u>	Філософія управління ризиками та стиль управління.....	14
<u>2.3.</u>	Стиль управління.....	15
<u>2.4.</u>	Порядність та етичні цінності.....	15
<u>2.5.</u>	Бюджет.....	16
<u>2.6.</u>	Управління персоналом.....	16
<u>2.7.</u>	Технології (інформаційні та комунікаційні).....	17
<u>2.8.</u>	Взаємозв'язки із зовнішніми зацікавленими сторонами.....	18
<u>2.9.</u>	Допустимі межі ризиків (апетит на ризики).....	19
III.	Визначення цілей	20
IV.	Управління ризиками, заходи контролю та моніторинг	
<u>4.1.</u>	Ідентифікація ризиків, їх оцінка та класифікація.....	22
<u>4.2.</u>	Визначення способів реагування на ризики. Заходи контролю щодо зменшення ризиків та очікувані результати від їх впровадження.....	24
<u>4.3.</u>	Заходи відстеження (моніторинг).....	25
V.	Інформація та комунікація	31
VI.	Рекомендації	32
	Джерела інформації	34
	Додатки	36

Перелік скорочень

БВПД – безоплатна вторинна правова допомога.

БПД – безоплатна правова допомога.

Бюджетна програма – бюджетна програма Міністерства юстиції України «Оплата послуг та відшкодування витрат адвокатів з надання безоплатної вторинної правової допомоги» на 2013 рік (КПКВКБ 3603030).

Головні управління юстиції, ГУЮ – Головні управління юстиції Міністерства юстиції України в Автономній Республіці Крим, областях, містах Києві та Севастополі.

ДВФК – державний внутрішній фінансовий контроль.

Держфінінспекція, ДФІ – Держфінінспекція України.

Заявники – безпосередньо затримана особа, члени її сім'ї та близькі родичі.

КІАС – комплексна інформаційно-аналітична система забезпечення надання безоплатної правової допомоги.

КМУ – Кабінет Міністрів України.

Координаційний центр, КЦ – Координаційний центр з надання правової допомоги.

Мінфін – Міністерство фінансів України.

Мін'юст, МЮ – Міністерство юстиції України.

Суб'єкти подання інформації – органи, уповноважені здійснювати адміністративне затримання або затримання згідно з дорученнями правоохоронних органів, або органи досудового розслідування.

Центри; центри БВПД – центри з надання безоплатної вторинної правової допомоги.

Реєстр – реєстр адвокатів, які надають безоплатну вторинну правову допомогу.

ОВС – органи внутрішніх справ.

Вступ

Діяльність з надання безоплатної правової допомоги громадян була розпочата у 2013 році, аналіз першого року її функціонування викладено у дослідженні Української фундації правової допомоги, Міжнародного фонду «відродження» та Української Гельсінської спілки з прав людини у Звіту експертів Центру політико-правових реформ та експерту Української фундації правової допомоги.

Дослідження було спрямоване на оцінку ефективності запровадженої системи безоплатної правової допомоги у кримінальних справах у 2013 році і містило аналіз вітчизняного законодавства відповідно до міжнародних стандартів у цій сфері та існуючої практики.

Цілі представленого пілотного проекту – аналіз та оцінка системи фінансового управління та контролю в процесі надання безоплатної правової допомоги громадянам України відповідно до існуючого вітчизняного законодавства.

Пілотний проект реалізовано в рамках реформування системи державного фінансового контролю, у тому числі – запровадження внутрішнього контролю (фінансового управління і контролю) та управлінської підзвітності в органах державного сектору.

Головною метою проекту є отримання практичного досвіду у побудові системи внутрішнього контролю (в європейському розумінні - фінансового управління і контролю) на прикладі процесу надання безоплатної правової допомоги (який координується уповноваженою установою – Координаційним центром з надання правової допомоги), застосовуючи методологію COSO.

Результати пілотного проекту, викладені у цьому Звіті, можуть бути використані:

- як приклад при побудові системи внутрішнього контролю та запровадження управлінської підзвітності Міністерством юстиції України, Координаційним центром з надання правової допомоги;

- Центральним підрозділом гармонізації – для поширення цього практичного досвіду серед інших органів державної влади, у тому числі – при використанні матеріалів пілотного проекту при підготовці Посібника із запровадження фінансового управління і контролю (внутрішнього контролю).

Цей пілотний проект демонструє рівень зрілості (розвитку) діяльності із надання безоплатної правової допомоги громадянам України, які мають на неї право відповідно до законодавства у цій сфері.

Рекомендації, які розроблені робочою групою за результатами пілотного проекту (як загальні так і ті, що стосуються самого процесу) сприятимуть швидшому впровадженню та удосконаленню процесу надання безоплатної правової допомоги в Україні.

Особлива увага пілотної діяльності була зосереджена на питаннях запровадження управлінської підзвітності відповідно до концепції державного внутрішнього фінансового контролю в Міністерстві юстиції України (Координаційному центрі з надання правової допомоги).

Період, що охоплюється дослідженням – січень 2013 – листопад 2014 року.

Терміни проведення дослідження – з 6 листопада по 1 грудня 2014 року.

Метод дослідження: аналітичний огляд, аналіз нормативно-правової бази та інтерв'ю із керівництвом.

Склад робочої групи:

Від Мін'юсту та Координаційного центру:

Хохлов С.О. – начальник Управління внутрішнього аудиту, голова робочої групи;

Васильченко Л.О. – помічник Міністра юстиції України;

Бірюкова О.О. – директор Департаменту планово-фінансової діяльності, бухгалтерського обліку та звітності – головний бухгалтер;

Рева О.М. – головний спеціаліст Управління внутрішнього аудиту;

Вишневський А.В. – директор Координаційного центру;

Троценко С.М. – начальник Управління стратегічного аналізу і планування Координаційного центру.

Від Держфінінспекції (Управління гармонізації ДВФК):

Байдашнікова Т.О. – завідувач сектору;

Кривченкова А.В. – завідувач сектору;

Сидоренко Д.А. – головний державний аудитор.

Дослідження проведено за підтримки Національної академії фінансів та економіки Міністерства фінансів Королівства Нідерланди в рамках українсько-голландського Проекту щодо реформування системи ДВФК за участю керівника Проекту Яна ван Тайнена та співкерівника Проекту Руслани Рудніцької.

I. Фонова інформація

Міжнародні акти [7, 8, 9. 14] передбачають обов'язок держави забезпечити безоплатну та ефективну правову допомогу особам, які її потребують, і встановити мінімальні вимоги до надання такої допомоги.

Забезпечення реалізації закріпленого [статтею 59 Конституції України](#) права кожного на правову допомогу, [Концепції формування системи безоплатної правової допомоги в Україні](#), схваленої Указом Президента України від 09.06.2006 р. № 509, а також міжнародних актів з питань захисту прав людини стало можливим з прийняттям [Закону України «Про безоплатну правову допомогу»](#) (далі – Закон № 3460), який набрав чинності 09.07.2011 р. [Закон](#) передбачає надання безоплатної первинної та вторинної правової допомоги. Фактично діяльність з надання такої допомоги запроваджено з початку 2013 року.

Відповідно до Закону система складається з двох взаємопов'язаних складових – систем безоплатної первинної та безоплатної вторинної правової допомоги.

Безоплатна первинна правова допомога передбачає надання правової інформації, консультацій, роз'яснень з правових питань, складення заяв, скарг, інших документів правового характеру (крім документів процесуального характеру). Право на отримання такої допомоги мають всі особи, які перебувають під юрисдикцією України, а надавати її з 09.07.2011 р. зобов'язані всі органи виконавчої влади та органи місцевого самоврядування.

Безоплатна вторинна правова допомога полягає у забезпеченні захисту особи від обвинувачення, представництва особи в судах, інших державних органах, органах місцевого самоврядування, перед іншими особами, а також складенні документів процесуального характеру. Право на отримання такої допомоги мають малозабезпечені особи, а також особи, віднесені до певних соціально вразливих груп (діти-сироти, ветерани війни, реабілітовані особи, інші категорії осіб).

Основні показники надання БВПД в Україні наведені в таблиці 1.

Таблиця 1

Кількість виданих Центрами доручень для надання БВПД

Кількість виданих центрами БВПД доручень для надання БВПД	Період	
	2013	січень-жовтень 2014*
Особам, до яких застосовано адміністративне затримання або адміністративний арешт	9543	7140
Особам, затриманим за підозрою у вчиненні злочину та / або відносно яких обрано запобіжний захист у вигляді тримання під вартою	22279	15196
Здійснення захисту за призначенням у кримінальних провадженнях	41861	33211
Залучення адвоката до проведення окремих процесуальних дій у кримінальних провадженнях	2168	2346
РАЗОМ	75851	57893

* - з березня 2014 року надання БВПД на території тимчасово окупованих територій Автономної Республіки Крим та м. Севастополь призупинено; під час проведення антитерористичної операції на території Луганської та Донецької областей надання БВПД на територіях, не підконтрольних Збройним силам України, тимчасово призупинено

Організація процесу надання БПД регулюється низкою підзаконних нормативно-правових актів.

Загальне управління системою БПД здійснюється КМУ та Мін'юстом.

Так, КМУ відповідає за формування політики у сфері БПД: затверджує порядок і умови проведення конкурсу та вимоги до професійного рівня адвокатів, які залучаються до надання БВПД, встановлює порядок і умови укладення контрактів та договорів з адвокатами, які надають БВПД, встановлює порядок інформування Центрив про випадки затримання осіб, встановлює розмір та порядок оплати діяльності суб'єктів надання БВПД.

Мін'юст здійснює загальне управління у сфері: співпрацює з центральними органами виконавчої влади, забезпечує координацію діяльності, надає методичну допомогу,

затверджує стандарти якості, приймає рішення щодо утворення Центрів, встановлює порядок ведення реєстру адвокатів, забезпечує проведення конкурсів тощо.

З метою формування в Україні ефективної системи БПД, забезпечення її доступності та якості відповідно до Указу Президента України від 01.06.2012 р. № 374/2012 «Про внесення змін та визнання такими, що втратили чинність, деяких указів Президента України» у 2012 році утворено Координаційний центр, який забезпечує управління системою БПД, координацію діяльності суб'єктів надання БВПД, її належне функціонування. Координаційний центр здійснює управління процесом надання такої допомоги через свої територіальні відділення – центри БВПД.

Мережа останніх включає в себе 27 регіональних центрів в усіх регіонах держави. Саме центри (шляхом видання відповідних доручень адвокатам, з якими укладено контракти / договори) забезпечують надання БВПД особам, які відповідно до статті 14 Закону України «Про БПД» мають право на таку допомогу.

Під час виконання функцій з надання БВПД Центри взаємодіють із судами, органами прокуратури та іншими правоохоронними органами, органами виконавчої влади, органами місцевого самоврядування.

На сьогоднішній день створено нормативно-правову базу для співробітництва з адвокатами. Всі адвокати, які працюють у системі, проходять конкурсний відбір відповідно до постанови КМУ від 28.12.2011 р. № 1362 «Про затвердження Порядку і умов проведення конкурсу та вимог до професійного рівня адвокатів, які залучаються до надання безоплатної вторинної правової допомоги».

У 2014 році в цілому по Україні центрами укладено близько 2000 контрактів (договорів) з адвокатами, станом на 01.12.2014 р. ще майже 2000 відібраних адвокатів внесено до Реєстру, і становлять, з одного боку, резерв на випадок несприятливих для системи явищ (наприклад, різке збільшення навантаження на систему чи відтік певної кількості адвокатів із системи), а з іншого – сприяють конкуренції в середовищі адвокатів, які надають правову допомогу.

В цілому, створена система управління БПД в Україні відповідає міжнародним стандартам [26].

Водночас, аналіз перших 22 місяців функціонування системи БПД свідчить про наявність певних ризиків, пов'язаних із забезпеченням гарантованого державою права на захист та отримання правової допомоги за рахунок держави.

II. Внутрішнє середовище

Для забезпечення надання якісної безоплатної правової допомоги особам, які її потребують і мають на неї право можливе шляхом формування ефективної системи доступної та якісної безоплатної правової допомоги із застосуванням комплексного підходу, що передбачає розроблення і затвердження Державної цільової програми формування системи безоплатної правової допомоги на 2013-2017 роки. Така програма затверджена постановою Кабінету Міністрів України від 13.02.2013 № 394.

Її метою є розроблення та здійснення комплексу заходів правового, організаційного та економічного характеру, спрямованих на забезпечення доступу до безоплатної правової допомоги осіб, які мають на неї конституційне право і потребують такої допомоги, зокрема Програмою передбачено:

удосконалення нормативно-правової бази, що регулює функціонування системи безоплатної правової допомоги;

проведення інформаційно-роз'яснювальної кампанії серед суб'єктів права на безоплатну правову допомогу, адвокатів, органів, уповноважених здійснювати затримання, арешт чи взяття під варту осіб, органів місцевого самоврядування та громадських організацій;

створення комплексної інформаційно-аналітичної системи забезпечення надання безоплатної правової допомоги;

створення та забезпечення функціонування мережі центрів з надання безоплатної вторинної правової допомоги;

запровадження механізму безперервного навчання, зокрема, професійної підготовки та підвищення кваліфікації адвокатів, залучених до надання безоплатної правової допомоги, працівників центрів з надання безоплатної вторинної правової допомоги.

Такий стратегічний документ, що визначає перелік завдань та заходів, відповідальних виконавців, часові та фінансові рамки, містить комплексний підхід щодо організацій та реалізації процесу надання правової допомоги і є "дорожньою картою" для всіх учасників процесу.

2.1. Організаційна структура

Основними акторами в процесі організації надання БВПД є Міністерство юстиції, Координаційний центр, Головні управління юстиції, центри БВПД, адвокати, які надають БВПД.

У додатку 1 схематично представлено основні процеси в системі надання БВПД.

Так, **Міністерство юстиції:**

- координує діяльність Координаційного центру з надання правової допомоги;
- визначає керівника Державної цільової програми формування системи безоплатної правової допомоги на 2013-2017 роки;
- приймає рішення щодо проведення конкурсів з відбору адвокатів, які залучаються до надання безоплатної вторинної правової допомоги;
- затверджує стандарти якості надання БВПД;
- затверджує паспорти бюджетних програм, які виконуються Координаційним центром;
- затверджує та подає Кабінетові Міністрів України та Міністерству економічного розвитку і торгівлі звіти про результати виконання Державної цільової програми формування системи безоплатної правової допомоги на 2013-2017 роки;
- призначає та звільняє з посади директора Координаційного центру.

Головні управління юстиції:

- за рішенням Мін'юсту організують та проводять конкурс з відбору адвокатів;
- готують та передають Координаційному центру інформацію про відібраних адвокатів для включення їх до Реєстру.

Координаційний центр:

- здійснює загальну координацію та моніторинг роботи системи БПД;
- здійснює організаційне, експертно-аналітичне, інформаційне та матеріально-технічне забезпечення здійснення повноважень Міністерства юстиції України у сфері надання безоплатної правової допомоги;
- готує та подає Міністру юстиції подання про проведення конкурсу з метою відбору претендентів для включення їх до Реєстру;
- веде та здійснює організаційно-технічне забезпечення Реєстру;
- на основі подань центрів БВПД приймає рішення щодо виключення адвокатів з Реєстру;
- організовує процес підвищення кваліфікації адвокатів (механізм «каскадних тренінгів»).

Наказом Координаційного центру від 29.04.2014 р. № 14 затверджено структуру Координаційного центру, яка схематично зображена у додатку 2.

Штатний розпис та кошторис Координаційного центру затверджуються Міністром юстиції у межах виділених бюджетних асигнувань. Згідно із штатним розписом чисельність працівників Координаційного центру станом на 01.01.2014 р. затверджена у кількості 65 штатних одиниць. У 2013 році фактично зайнято 22 посади, кількість вакантних посад – 38 (63,3 % від кількості штатних посад). За 10 місяців 2014 року фактично зайнято 27 посади, кількість вакантних посад – 38 (58,5 % від кількості штатних посад).

Розподіл обов'язків між керівництвом Координаційного центру та його структурними підрозділами визначено наказом Координаційного центру від 30.05.2014 р. № 23, що схематично зображено нижче.

Схема 1. Розподіл обов'язків між керівництвом Координаційного центру та його структурними підрозділами

Координаційний центр очолоє директор, який призначається на посаду і звільняється з посади Міністром юстиції.

Директор Координаційного центру:

- 1) очолоє Координаційний центр, здійснює керівництво його діяльністю;
- 2) несе персональну відповідальність за виконання покладених на Координаційний центр завдань;
- 3) визначає пріоритети і стратегічні напрями роботи, затверджує плани діяльності Координаційного центру та його територіальних відділень;
- 4) представляє Координаційний центр у відносинах з органами державної влади, органами місцевого самоврядування, юридичними і фізичними особами;
- 5) подає на розгляд Міністра юстиції пропозиції Координаційного центру щодо формування і реалізації державної політики у сфері надання БПД, зокрема проекти законів та інших нормативно-правових актів;
- 6) розпоряджається майном та коштами Координаційного центру відповідно до законодавства;
- 7) затверджує структуру Координаційного центру та типову структуру його територіальних відділень, положення про його структурні підрозділи, територіальні відділення відповідно до Положення про Центри;
- 8) подає на розгляд Мін'юсту проекти штатного розпису та кошторису Координаційного центру, затверджує штатний розпис та кошторис його територіальних відділень;
- 9) видає обов'язкові до виконання працівниками Координаційного центру та його територіальних відділень накази і доручення;
- 10) призначає на посади і звільняє з посад працівників Координаційного центру, керівників його територіальних відділень та їх заступників, розподіляє обов'язки між ними;
- 11) забезпечує відповідно до законодавства оплату праці працівників Координаційного центру;
- 12) здійснює інші повноваження відповідно до законодавства.

На кожного працівника Координаційного центру затверджено посадові інструкції, у якій визначені відповідні кваліфікаційні вимоги до працівників, зокрема, вимоги до освіти (неповна вища або вища освіта відповідного напрямку підготовки за освітньо-кваліфікаційним рівнем магістра або спеціаліста, вища юридична освіта за освітньо-кваліфікаційним рівнем спеціаліста або магістра), стажу і досвіду роботи за фахом (не менше як один рік), вимоги до здібностей працівника.

Організаційна структура Координаційного центру відповідає завданням та функціям, визначеним Законом України «Про безоплатну правову допомогу», постановою Кабінету Міністрів «Про утворення Координаційного центру з надання правової допомоги та ліквідацію Центру правової реформи і законопроектних робіт при Міністерстві юстиції», Державною цільовою програмою формування системи безоплатної правової допомоги на 2013-2017 роки, іншими нормативними актами.

Така структура дозволяє ефективно виконувати функції Координаційного центру відповідно до особливостей та етапності імплементації Закону України «Про безоплатну правову допомогу».

Центри БВПД:

- укладають контракти (договори) з адвокатами, які надають БВПД;
- реєструють повідомлення ОВС про затримання осіб; звернення затриманих осіб та їх родичів, засуджених про надання БВПД, постанови (ухвали) судів, слідчих суддів, прокурорів, слідчих про залучення захисника за призначенням та до окремої процесуальної дії у кримінальних провадженнях;
  - призначають адвоката (у випадку затримань – протягом години з моменту реєстрації повідомлення про затримання) шляхом видання доручення для підтвердження його повноважень;
  - здійснюють розподіл справ між адвокатами;
  - перевіряють або повертають на доопрацювання документів на оплату адвокатських послуг, здійснюють оплату послуг та відшкодування витрат адвокатів;
  - подають клопотання до Координаційного центру про виключення адвоката з Реєстру адвокатів, які надають безоплатну вторинну правову допомогу, у випадках, передбачених Законом України «Про безоплатну правову допомогу»;
  - приймають рішення про припинення надання безоплатної вторинної правової допомоги відповідно до Закону України «Про безоплатну правову допомогу».

Центри, передусім, здійснюють координаційну роботу з адвокатами, починаючи від укладення контрактів (надання БВПД на постійній основі) і договорів (надання БВПД на постійній основі) з адвокатами, включеними до Реєстру, подають клопотання про виключення адвокатів Реєстру, видають доручення для підтвердження повноважень адвоката для здійснення представництва інтересів особи в судах, органах державної влади, органах місцевого самоврядування, перед іншими особами; приймають рішення про заміну адвоката та припинення надання БВПД у випадках, передбачених законом.

Центри забезпечують складення графіків чергувань адвокатів та забезпечують оперативну комунікацію з адвокатів у процесі видання та виконання доручень.

Центри забезпечують прийняття та перевірку звітності за виконаними адвокатами дорученнями, здійснюють оплату послуг адвокатів та відшкодування витрат.

Організаційна структура Центру схематично представлена у додатку 3.

Центри очолюють директори (керівники територіальних відділень Координаційного центру), які призначаються на посади і звільняються з посад директором Координаційного центру.

Директор центру:

- організовує його роботу, несе персональну відповідальність за виконання покладених на центр завдань, звітує перед Координаційним центром;
- видає у межах своєї компетенції акти організаційно-розпорядчого характеру, контролює їх виконання;

- призначає на посади та звільняє з посад працівників центру, в межах повноважень розподіляє обов'язки між ними, затверджує правила внутрішнього трудового розпорядку, приймає рішення щодо заохочення працівників центру та застосування щодо них дисциплінарних стягнень;

- вносить пропозиції директорові Координаційного центру щодо штатного розпису та кошторису центру;

- забезпечує цільове використання коштів та майна центру, організовує ведення бухгалтерського та статистичного обліку, складання та подання звітності в установленому порядку;

- забезпечує регулярне вивчення потреб та рівня задоволеності осіб, які звертаються щодо надання БВПД, готує відповідну звітну інформацію та подає її Координаційному центру не рідше одного разу на квартал;

- затверджує рішення про надання БВПД або про відмову в наданні БВПД та забезпечує об'єктивність перевірки належності осіб до тих категорій осіб, які мають право на БВПД.

Система підзвітності

Система підзвітності в системі організована традиційно: центри БВПД підзвітні Координаційному центру, який, у свою чергу, підзвітний Мін'юсту.

Так, **центри БВПД** визначають потребу у фінансуванні, готують пропозиції до бюджетного запиту на відповідний бюджетний період та направляють їх Координаційному центру. Також вони підзвітні Координаційному центру в частині використання коштів за бюджетними програмами КПКВК 3603020 та 3603030. Одночасно центри систематично подають Координаційному центру статистичну звітність про свою діяльність за формою, затвердженою наказом Координаційного центру від 27.12.2013 р. № 38 «Про ведення статистичного спостереження за наданням БВПД».

Координаційний центр, у свою чергу, щорічно готує звіт про виконання вказаних паспортів бюджетних програм та направляє його Міністерству юстиції України (Департамент планово-фінансової діяльності, бухгалтерського обліку та звітності). Одночасно Координаційний центр готує звіт про виконання Державної цільової програми Державної цільової програми формування системи безоплатної правової допомоги на 2013-2017 роки та подає його Мін'юсту (першому заступнику чи заступнику Міністра відповідно до розподілу обов'язків) на затвердження.

Координаційний центр щорічно звітує про виконання плану роботи Мін'юсту в частині заходів, за які є відповідальним та систематично інформує Мін'юст про основні показники роботи системи БВПД.

Більш детально процес розподілу повноважень та підзвітності при плануванні та виконанні бюджетної програми КПКВК 3603030 представлений у додатку 4.

Одночасно **адвокати** подають ЦБВПД звіти за завершеними дорученнями (стадіями кримінального провадження) у строки, визначені постановою КМУ від 17.09.2014 р. № 465 «Питання оплати послуг та відшкодування витрат адвокатів, які надають безоплатну вторинну правову допомогу».

Окремо виділено найбільш показові з точки зору підзвітності підпроцеси:

- 1) реалізація деяких стадій бюджетного процесу за Бюджетною програмою (додаток 5);

- 2) проведення конкурсу з відбору адвокатів для надання БВПД, укладення контрактів з адвокатами, оплата послуг адвокатів (додаток 6);

- 3) проведення моніторингу якості надання БВПД (додаток 7).

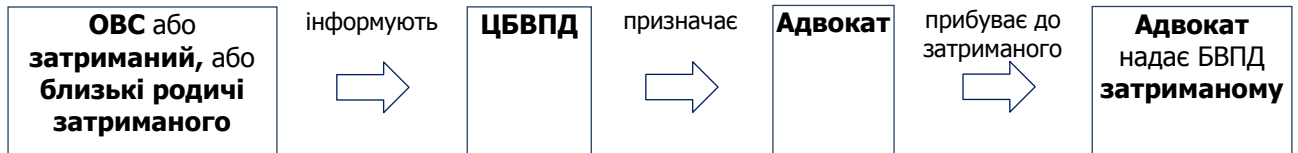
Безпосереднє надання БВПД

Перелік категорій осіб, які мають право на отримання БВПД, наведений у статті 14 Закону України «Про безоплатну правову допомогу».

В залежності від виду та змісту БВПД, процес її надання має певні особливості:

а) БВПД затриманим особам (в адміністративному та кримінальному процесуальному порядку, а також особам, до яких застосовано адміністративний арешт та особам, до яких у якості запобіжного заходу обрано тримання під вартою).

Надання такої допомоги забезпечується у режимі «24 / 7 / 365», для чого по всій території України організовано чергування адвокатів.

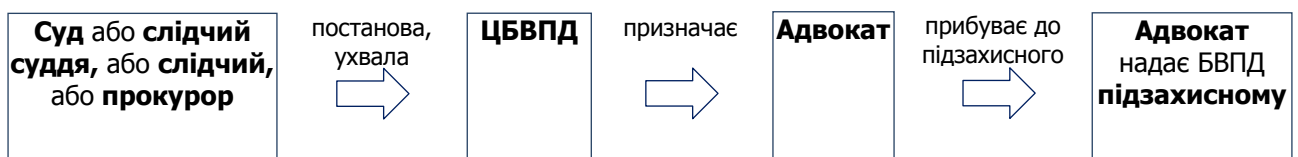
Відповідно до постанови КМУ від 28.12.2011 р. № 1362 «Про затвердження Порядку інформування центрів з надання безоплатної вторинної правової допомоги про випадки затримання осіб»:

1. ОВС негайно після здійснення затримання інформують про це відповідний центр БВПД. Також право повідомити про затримання особи має сама затримана особа, її близькі родичі.

2. На основі отриманої інформації центр БВПД протягом 1 години призначає адвоката для надання БВПД затриманій особі шляхом видання доручення адвокату.

3. Протягом 1 години з моменту отримання доручення адвокат прибуває до затриманої особи для надання БВПД.

б) здійснення захисту за призначенням та залучення адвоката до проведення окремої процесуальної дії у кримінальному провадженні.

Відповідно до статей 49, 52 КПК у випадку наявності підстав, передбачених КПК:

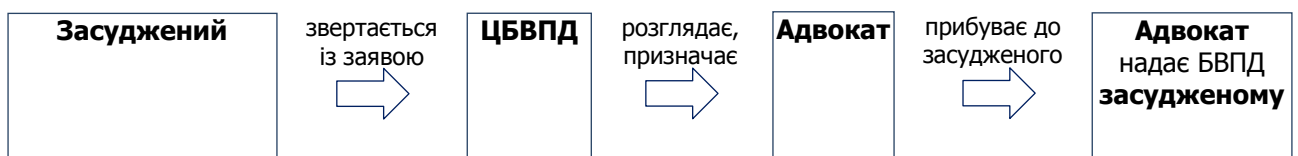
1. Суд, слідчий суддя, слідчий, прокурор постановляє ухвалу / приймає постанову щодо залучення захисника за рахунок держави. Підозрюваний, обвинувачений має право клопотати про надання йому адвоката.

2. Постанова / ухвала направляється ЦБВПД для виконання.

3. ЦБВПД на основі отриманої постанови / ухвали призначає адвоката.

4. Адвокат прибуває до підзахисного, узгоджує правову позицію, стратегію захисту та забезпечує захист протягом кримінального провадження.

в) надання БВПД засудженим, що відбувають покарання.

1. Засуджений через органи Державної пенітенціарної служби звертається до ЦБВПД щодо отримання БВПД.

2. ЦБВПД розглядає звернення, у разі невідповідності заяви положенням Закону України «Про БПД» письмово направляє засудженому роз'яснення

3. У разі відповідності заяви положенням Закону України «Про БПД» призначає адвоката для надання БВПД.

4. Адвокат прибуває до засудженого, складається довіреність щодо обсягу повноважень адвоката при здійсненні представництва інтересів засудженого.

5. Після складення довіреності ЦБВПД видає доручення.

Надання БВПД надається у відповідності зі Стандартами якості надання БВПД у кримінальному процесі, затвердженими наказом Мін'юсту від 25.02.2014 р. № 368/5. Моніторинг якості надання БВПД проводять менеджери з якості ЦБВПД. Координацію цього процесу забезпечує Координаційний центр.

2.1.1. Оцінка організаційної структури

Загалом структура, що забезпечує весь процес надання БВПД, дозволяє системно організувати захист, спрямований проти обвинувального ухилу системи кримінальної юстиції та спрямована на інституціональне посилення сторони захисту як такої. Досить гнучка модель організації надання БВПД задовольняє інтереси усіх зацікавлених сторін, не порушуючи при цьому незалежності адвоката.

2.2. Філософія управління ризиками (на рівні Координаційного центру)

Сутність діяльності з управління ризиками в Україні законодавчо визначена у Концепції розвитку державного внутрішнього фінансового контролю, схваленої розпорядженням Кабінету Міністрів України від 24.05.2005 р. № 158-р (в редакції розпорядження від 22.10.2008 р. № 1347), та Методичних рекомендацій з організації внутрішнього контролю розпорядниками бюджетних коштів у своїх закладах та у підвідомчих бюджетних установах, затверджених наказом Мінфіну від 14.09.2012 р. № 995, за нормами яких така діяльність полягає у здійсненні структурними підрозділами ідентифікації ризиків, їх оцінці та класифікації за видами та категоріями, визначенні способів реагування на ризики, а також розробки заходів контролю з метою їх упередження, мінімізації та уникнення.

Відповідно до пп.2 п.2 протокольного рішення прийнятого на нараді, проведеній 24.06.2014 р. Мінфіном за дорученням Прем'єр-міністра України від 13.06.2014 р. № 20428/1/1-14, усі керівники міністерств, інших центральних органів виконавчої влади повинні вжити заходів щодо забезпечення персонального контролю за належною організацією внутрішнього контролю в своїй установі відповідно до вимог законодавства, зокрема в частині упередження порушень бюджетного законодавства на основі визначення ризиків в діяльності установи та формування адекватних заходів контролю з їх усунення.

На виконання цього протокольного рішення Мін'юстом затверджено Інструкцію з організації внутрішнього контролю в системі Міністерства юстиції України наказом від 06.11.2014 р. № 1864/5.

Зазначена Інструкція розроблена з метою удосконалення функціонування системи внутрішнього контролю, забезпечення досягнення результатів відповідно до визначених цілей, запровадження діяльності з управління ризиками, запобігання фактам незаконного, неефективного та нерезультативного використання бюджетних коштів тощо. Дія цієї Інструкції поширюється на Міністерство юстиції України, його територіальні органи, Координаційний центр та інші бюджетні установи, підприємства та організації, що належать до сфери управління Міністерства.

Основні положення Інструкції враховують вимоги вітчизняного законодавства з питань організації внутрішнього контролю та його компонентів – внутрішнього середовища, управління ризиками (діяльність спрямована на ідентифікацію ризиків, їх оцінку та визначення способів реагування на них), заходи контролю, інформація та комунікація, моніторингу.

Враховуючи, що Інструкція вводиться в дію лише з 01.01.2015 р., наразі неможливо говорити про позитивні чи негативні сторони практичного використання Інструкції в діяльності органів системи Мін'юсту.

2.2.1. Оцінка філософії управління ризиками

На момент проведення пілотного проекту в Координаційному центрі діяльність з управління ризиками не документується, оскільки нормативно не передбачено порядок здійснення такої діяльності. Разом з тим, керівництво Координаційного центру знає про пріоритетні ризики та вживає заходів, спрямованих на їх уникнення та зменшення.

2.3. Стиль управління (на рівні Координаційного центру)

Стиль управління керівництва у Координаційному центрі є директивним та полягає у:

- 1) концентрації влади у керівника,
- 2) централізації повноважень, яка унеможлиблює прийняття рішень самостійно підлеглими нижчої ланки,
- 3) доручення щодо виконання будь-якого документу надаються та погоджуються виключно керівництвом Координаційного центру.

Виконання доручень керівництва здійснюється через заступників директора, начальника управління, начальників відділів.

Доручення директора Координаційного центру повинно бути виконане першочергово, якісно та у встановлені ним терміни.

У разі невиконання доручень до відповідного начальника відділу та безпосереднього виконавця застосовуються відповідні заходи впливу.

2.3.1. Оцінка стилю управління

Стиль управління керівництва Координаційного центру директивний, та є таким, що притаманний усім державним установам, діяльність яких чітко регламентовано нормами законодавства та внутрішніми розпорядчими документами, прийнятими на виконання вимог нормативно-правових актів вищого рівня.

Внутрішні регламентуючі документи, в цілому, відповідають актуальній структурі та виконуваним функціям Координаційного центру і оперативно корегуються у разі зміни чинного законодавства.

2.4. Порядність та етичні цінності (на рівні Координаційного центру)

Правила поведінки працівників Координаційного центру регламентовані Правилами внутрішнього трудового розпорядку в Координаційному центрі з надання правової допомоги, якими визначено:

- режим роботи працівників Координаційного центру,
- засади регулювання трудових відносин,
- відповідальність за порушення трудової дисципліни (невиконання чи неналежного виконання з вини працівника покладених на нього обов'язків, а також допущення інших негативних вчинків),
- заходи дисциплінарного стягнення (депреміювання, догана, звільнення), які застосовуються до працівника у разі порушення трудової дисципліни.

Координаційним центром не розроблено власний Кодекс етики працівників (відповідно до вимог ст.13 Закону України «Про засади запобігання і протидії корупції», розробка такого документу не є обов'язковою).

Наказом Координаційного центру затверджено Положення про уповноважену особу з питань запобігання та виявлення корупції. Моніторинг фактів порушення антикорупційного законодавства здійснює відділ персоналу, державних закупівель та юридичного забезпечення діяльності.

2.4.1. Оцінка порядності та етичних цінностей

У Координаційному центрі прийнято практично увесь набір правил та процедур, необхідний для забезпечення дотримання його персоналом належного рівня порядності та етичних цінностей, а також трудової дисципліни.

Результатом політики, спрямованої на попередження та уникнення випадків порушень працівниками Координаційного центру правил поведінки та меж порядності, стало відсутність таких фактів з моменту створення Координаційного центру (червень 2012 року). Відсутні також випадки порушення трудової дисципліни та притягнення фахівців до кримінальної чи адміністративної відповідальності.

2.5. Бюджет

Координаційний центр як відповідальний виконавець за процес надання безоплатної вторинної правової допомоги розпочав отримувати від Мін'юсту (головного розпорядника бюджетних коштів) фінансування починаючи з 2013 року за двома бюджетними програмами:

1) КПКВК 3603020 «Забезпечення формування та функціонування системи безоплатної правової допомоги»;

2) КПКВ 3603030 «Оплата послуг та відшкодування витрат адвокатів з надання безоплатної вторинної правової допомоги».

При порівнянні затвердженого обсягу бюджетних асигнувань у 2014 році з 2013 роком:

- за програмою КПКВК 3603020 зменшився на 28,6 %. При цьому, поточні видатки збільшились на 47,8 %, капітальні видатки – зменшились в 5,5 рази. При цьому, рівень фінансування за програмою КПКВК 3603020 становив лише 38 % (видатки розвитку не були профінансовані у достатньому обсязі).

- за програмою КПКВК 3603030 збільшився в 2,2 рази.

2.5.1. Оцінка бюджету

В цілому, фінансування поточних видатків вже створених Координаційного центру та ЦБВПД, а також оплати послуг та відшкодування витрат адвокатів є достатнім. Фінансування ж капітальних витрат, пов'язаних з подальшою розбудовою системи (зокрема, створення місцевих центрів з надання БВПД, розбудова КІАС тощо), не забезпечується.

Разом з тим, існує проблема у реалізації бюджетної програми за КПКВ 3603030 щодо незахищеності статті Державного бюджету за цією бюджетною програмою, що може призвести до скорочення або взагалі до припинення фінансування оплати послуг адвокатів, які надають безоплатну правову допомогу та взагалі до зриву роботи всієї системи безоплатної вторинної правової допомоги.

Враховуючи те, що процес надання безоплатної вторинної правової допомоги фінансується лише з 2013 року, а для порівняння прогнозних показників необхідно брати до уваги показники не менше ніж за три роки, поки що неможливо визначити реальну кількість адвокатів. Зазначене може призводити до накопичення кредиторської заборгованості та несвоєчасності оплати послуг адвокатів, які надають БВПД.

2.6. Управління персоналом (на рівні Координаційного центру)

В Координаційному центрі створені усі умови щодо мотивації та стимулювання його працівників, здійснення яких фактично керівництвом Координаційного центру забезпечується. Запроваджена в Координаційному центрі система встановлення надбавок, доплат, преміювання працівників та надання матеріальної допомоги здійснюється на підставі вимог нормативно-правових актів.

В залежності від якості роботи, внеску кожного окремого працівника та з метою мотивації роботи персоналу установлюються надбавки та доплати у розмірі від 10 % до 100 % та премії у розмірі не менш як 10 % посадового окладу також за рахунок економії фонду оплати праці. За зразкове виконання трудових обов'язків, поліпшення якості роботи,

застосування інноваційних підходів, постійне підвищення професійної майстерності, інші досягнення в роботі застосовуються заохочення: преміювання; оголошення подяки; нагородження грамотою; підвищення на посаді; представлення до нагородження відомчими заохочувальними відзнаками Мін'юсту; представлення до державних нагород.

За порушення виконавської дисципліни, неякісне проведення роботи розмір надбавки або премії зменшується, або такі виплати зовсім не проводяться. І, навпаки, при покращенні роботи розмір виплат може бути підвищений.

Наприклад, за підсумками лютого 2014 року за особистий внесок у якісно складену та своєчасно подану фінансову та бюджетну звітність Координаційного центру та його територіальних центрів за 2013 рік тощо було премійовано 7 працівників Координаційного центру. У 2012 – 2014 роках працівники Координаційного центру 5 разів нагороджувалися відомчими відзнаками Мін'юсту.

2.6.1. Оцінка управління персоналом

Система оплати праці, в цілому, задовольняє працівників Координаційного центру.

Підвищення кваліфікації працівників Координаційного центру не є обов'язковою вимогою, спеціалізовані ВНЗ відсутні. Члени Комітету з конкурсних торгів проходять обов'язкову сертифікацію.

2.7. Технології (інформаційні та комунікаційні)

У системі БПД функціонує комплексна інформаційно-аналітична система забезпечення надання БПД (далі – КІАС), яка впроваджена відповідно до Державної цільової програми формування системи безплатної правової допомоги в Україні на 2013–2017 роки, затвердженої постановою Уряду від 13.02.2013 р. № 394, та «має елементи електронного інтелекту, забезпечує автоматизацію процесів реєстрації повідомлень про затримання, оформлення доручень адвокатам».

Робота системи розпочалася 01.01.2013 р. з обмеженим функціоналом – вона забезпечує автоматизацію процесів від реєстрації вхідної інформації про затримання осіб, а також постанов, ухвал про залучення захисника за призначенням до видання та друку доручень адвокатам для надання БВПД, а також виконує деякі інші функції. Наразі система діє лише для користувачів Центрів та Координаційного центру.

При цьому, КІАС поки що не може працювати для передачі даних між органами затримання та центрами, а використовується переважно для збору та аналізу інформації в Центрах, а також формування доручень.

Залишаються невирішеними питання достатнього технологічного забезпечення (фінансування розвитку КІАС), в умовах економії бюджетних коштів відповідно до постанови КМУ від 01.03.2014 р. № 65 «Про економію державних коштів та недопущення втрат бюджету», плани з розвитку КІАС не були значною мірою профінансовані.

У перспективі ця система має забезпечити автоматизацію процесів організації надання БПД, оперативний обмін інформацією між суб'єктами надання БВПД, органами, уповноваженими здійснювати затримання, арешт чи взяття під варту осіб, судами, Головними управліннями юстиції, узагальнення та візуалізацію статистичної інформації з можливістю її оперативної обробки і проведення аналізу. В подальшому передбачалося поетапне розширення функціоналу програми та вдосконалення її функціонування, враховуючи отримання нової інформації про елементи системи (інформація щодо планових закупівель).

Загальний моніторинг результатів діяльності центрів ЦБВПД здійснюється на основі статистичного спостереження основних показників роботи. Окремо здійснюється моніторинг за визначеними напрямками. Наприклад, здійснюється загальний моніторинг роботи менеджерів з якості; моніторинг кількості випадків недопущення ОВС призначених адвокатів до затриманих осіб та реагування ЦБВПД на такі випадки.

У Координаційного центру та Центрах існують власні веб-сайти для висвітлення їх роботи в мережі Інтернет. Інформація, яка розміщена на сайті Координаційного центру (www.legalaid.gov.ua) є актуальною та легко доступною.

В Координаційному центрі створено належні умови для роботи його працівників – робочі місця забезпечено телефонним зв'язком, комп'ютерами, доступ до мережі „Інтернет”, електронною поштою для обміну інформацією з обласними центрами, в Координаційному центрі та Центрах функціонують локальні комп'ютерні мережі.

2.7.1. Оцінка технологій (інформаційних та комунікаційних)

Наявна комп'ютерна техніка та кваліфікований персонал Сектором адміністрування інформаційно-аналітичних систем і забезпечення функціонування мереж передачі даних Координаційного центру забезпечують обмін інформацією та її збереження на достатньому рівні.

2.8. Взаємозв'язки із зовнішніми зацікавленими сторонами

У системі надання БВПД Координаційний центр та ЦБВПД взаємодіють із органами внутрішніх справ, прокуратури, пенітенціарною службою, судами, адвокатами та їх організаціями, підзахисними, близькими родичами затриманих осіб, громадськими організаціями, іншими зацікавленими сторонами.

Ролі основних акторів з-поза системи БВПД можна визначити наступним чином:

- органи МВС, СБУ, Держприкордонслужби, Державної фіскальної служби, військова служба правопорядку у Збройних силах України – інформують ЦБВПД про факти затримання осіб;

- суди, прокуратура – постановляють ухвали / приймають постанови про залучення захисника за призначенням та до окремої процесуальної дії у кримінальних провадженнях;

- прокуратура – розглядає скарги адвокатів на неправомірні дії сторони обвинувачення;

- Державна пенітенціарна служба – забезпечує право на звернення засуджених до ЦБВПД;

- Уповноважений Верховної Ради з прав людини – співпраця у сфері реалізації Національного превентивного механізму;

- комісія з оцінки якості, повноти і своєчасної безоплатної правової допомоги – за зверненням ЦБВПД оцінює якість, повноту та своєчасність конкретних проваджень;

- організації адвокатського самоврядування, громадські організації, міжнародні організації – підтримка заходів з розвитку системи БПД, обмін досвідом;

- ЗМІ – висвітлення роботи системи БВПД.

2.8.1. Оцінка взаємозв'язків із зовнішніми зацікавленими сторонами

В цілому взаємодія ключових учасників системи БВПД здійснюється відповідно до законодавства, проте існують проблеми, пов'язані з належним виконанням своїх повноважень окремими учасниками процесу. Наприклад, відомі факти неінформування або невчасного інформування з боку ОВС про затримання осіб, недопуск призначених адвокатів до затриманих осіб тощо.

2.9. Допустимі межі ризиків (апетит на ризики) (на рівні Координаційного центру)

У ході пілотного проекту встановлено, що існуючий у керівництва апетит на ризики є невисоким – із п'яти визначених ризиків максимальну оцінку, з точки зору їх впливу на досягнення цілей та ймовірності виникнення, отримали три (ризикам 5 та 3 присвоєно бал «шість», а ризику 1 – максимальний бал «дев'ять»). Ці ризики є пріоритетними – «ключовими» та неприйнятними для керівника і, тому потребують розробки відповідних заходів контролю.

Визначені ризики, з якими проводиться (буде проводитись) робота в напрямі досягнення визначеної цілі знаходяться, як правило, в межах впливу Координаційного центру.

Додатково для розуміння сутності апетиту на ризики: після проведення оцінювання ризиків виявляються пріоритети ризиків для установи. Якщо виявляється, що ризик є неприйнятним, тобто таким, що отримав максимальну оцінку та потребує реагування, його необхідно класифікувати як такий, що має високий пріоритет або „ключовий ризик”.

Ключовим ризикам необхідно постійно приділяти увагу на вищому рівні – керівництвом установи. При цьому, слід враховувати межі допустимих ризиків, так званий «ризиковий апетит», а саме рівень ризиків, які організація готова прийняти, та ризиків, на які будуть розроблятися відповідні заходи.

Особливості пріоритетів ризиків з часом зміняться, так само як змінюються цілі організації, внутрішнє (і зовнішнє) середовище, що становить вплив на зміну ключових ризиків. Саме тому, управління ризиками повинно бути постійним процесом в організації, до якого активно залучається вище керівництво установи.

III. Визначення цілей

Для пілотного проекту обрано одну із стратегічних цілей діяльності Координаційного центру на період до 2017 року – **«забезпечення доступності та якості надання безоплатної вторинної правової допомоги»**. Досягнення цієї стратегічної цілі забезпечить виконання загальної мети процесу надання безоплатної вторинної правової допомоги – забезпечення конституційного права на правову допомогу.

В ході пілотної діяльності було визначено цілі нижчого рівня – операційні цілі, цілі у сферах дотримання законодавства та звітування.

Проте внаслідок того, що діяльність з надання безоплатної вторинної правової допомоги є відносно новою (її розпочато з 2013 року), і на сьогодні у Координаційного центру відсутній повний набір показників, які стануть індикатора - «маяками» для досягнення визначених цілей, наведені нижче цілі є загальними та не завжди відповідають критеріям SMART:

- конкретність (Specific) – означає, що ціль повинна бути чітко визначена і достатньо деталізована. Наголос робиться на діях та очікуваних результатах;

- вимірюваність (Measurable) – це чітке визначення показників, що характеризують рівні досягнення цілі. Щоб ціль була вимірюваною, вона повинна відображати результат;

- досяжність (Achievable), тобто визначення лише таких цілей, які установа може досягти;

- реалістичність (Relevant) – означає наявність відповідних ресурсів (навики, кошти, обладнання тощо) на впровадження цілі. Ціль повинна бути реалістичною, а ресурси – достатніми для її реалізації;

- своєчасність (Timely) – це визначеність цілі у часі і означає планування дати її досягнення. Якщо керівництво не визначає кінцеві дати досягнення цілей, це знизить мотивацію та терміновість виконання завдань.

Загальна **операційна ціль**¹ **«зменшення кількості фактів нереалізації права затриманих на отримання безоплатної вторинної правової допомоги»** передбачає:

- щорічне збільшення кількості людей, обізнаних з правом отримання адвоката, за рахунок здійснення постійної інформаційно-роз'яснювальної роботи у цьому напрямі діяльності;

- збільшення резерву адвокатів у системі надання БВПД шляхом регулярного проведення конкурсів з відбору адвокатів;

- забезпечення пропорційного розподілу адвокатів між певними районами;

- зменшення кількості фактів неінформування затриманих службовими особами, які проводять їх затримання, про право на отримання БВПД шляхом внесення змін до Кримінального процесуального кодексу в частині відповідальності за неінформування у 2015 році;

- реалізація у повному обсязі механізму інформування Центрів про затримання особами, які вважаються затриманими, їх близькими та родичами.

Загальна **ціль у сфері дотримання законодавства**² **«забезпечення дотримання адвокатами в процесі надання безоплатної вторинної правової допомоги вимог Стандартів якості»** передбачає:

- щорічне зменшення кількості фактів недотримання Стандартів якості надання БВПД у кримінальному процесі, виявлених під час моніторингу якості;

- щорічне зменшення скарг на дії адвокатів;

- підвищення якості моніторингу процесу надання БВПД шляхом розробки у 2015 році відповідних критеріїв для здійснення такого моніторингу.

¹цілі стосуються ефективності та результативності операцій установи, включаючи виконання цілей та захист ресурсів від втрат, вони відображають певне середовище, в якому функціонує установа

²цілі стосуються відповідності законодавству та нормативно-правовим актам

Загальна ціль у сфері звітування³ «щорічне забезпечення подання Координаційним центром достовірної звітності про результати надання безоплатної вторинної правової допомоги Міністерству юстиції України» передбачає забезпечення:

- надійності функціонування КІАС, її розбудови у відповідності з технічним завданням для забезпечення автоматизації функцій, пов'язаних із формуванням звітності;
- подання Центрами достовірних даних.

---

³цілі стосуються надійності звітування і можуть включати в себе як фінансові, так і не фінансові дані. Надійне звітування передбачає надання керівництву точної та повної інформації про стан реалізації визначених операційних цілей. Такі цілі мають забезпечувати всебічне інформування зовнішніх сторін та відповідно прозорість діяльності установи

IV. Управління ризиками, заходи контролю та моніторинг

4.1. Ідентифікація ризиків, їх оцінка та класифікація

Після проведеного дослідження внутрішнього середовища процесу «Надання безоплатної вторинної правової допомоги», робочою групою шляхом застосування методологічних прийомів аналітичного огляду, аналізу нормативно-правової бази та інтерв'ю із керівництвом Координаційного центру були ідентифіковані наступні ризики:

1. скорочення або припинення фінансування оплати послуг адвокатів, які надають БВПД; зриву роботи системи БВПД;
2. неможливість призначити адвокатів на певні справи;
3. накопичення кредиторської заборгованості; несвоєчасність оплати послуг адвокатів, які надають БВПД;
4. неможливість скористатися БВПД особами, які мають на неї право;
5. надання неякісної БВПД.

При цьому слід відмітити, що частина цих ризиків пов'язана не з однією, а рядом причин, сформульованих нижче.

У таблиці 2 ідентифіковані ризики представлені у причинно-наслідковому зв'язку із зазначенням їх категорії та виду.

Таблиця 2

Ідентифікація ризиків

№	ризик		категорія*	вид*
	причина	наслідок		
РИЗИК 1	незахищеність статті Державного бюджету за програмою КПКВК 3603030	скорочення або припинення фінансування оплати послуг адвокатів, які надають БВПД; зриву роботи системи БВПД	зовнішній	нормативно-правовий фінансовий
РИЗИК 2	1) недостатня кількість адвокатів у системі в цілому, зокрема у зв'язку із неможливістю визначення точної потреби у них, що, у свою чергу, пов'язано із неможливістю точного визначення кількості випадків затримань осіб	неможливість призначити адвокатів на певні справи	внутрішній	операційно-технологічний
	2) непропорційний розподіл адвокатів між певними районами, оскільки кількість адвокатів у густонаселених районах значно перевищує їх кількість у віддалених та малонаселених районах		внутрішній	операційно-технологічний
	3) умисне ігнорування адвокатами викликів		зовнішній	кадровий
	4) відмови адвокатів від справ		зовнішній	кадровий
РИЗИК 3	неможливість визначення точної суми зобов'язань по оплаті послуг адвокатів, які надають БВПД, так як зазначена сума визначається на підставі документів, які підтверджують надання таких послуг, тобто по їх завершенню	накопичення кредиторської заборгованості; несвоєчасність оплати послуг адвокатів, які надають БВПД	внутрішній	операційно-технологічний

РИЗИК 4	1) недостатня інформаційно-роз'яснювальна робота щодо права на БВПД, пов'язана із браком коштів на проведення відповідних заходів	неможливість скористатися БВПД особами, які мають на неї право	внутрішній	програмно-технічний фінансовий
	2) неінформування затриманих службовими особами, які проводять затримання, про їх право на БВПД у зв'язку із недотриманням ними професійних обов'язків		зовнішній	кадровий
РИЗИК 5	1) висока завантаженість адвокатів та відповідно неможливість приділення ними достатньої уваги (часу) для кожної справи, викликана непропорційністю розподілу справ	надання неякісної БВПД	внутрішній	програмно-технічний
	2) недотримання адвокатами Стандартів якості надання БВПД		зовнішній	кадровий
	3) відсутність регламенту здійснення об'єктивної оцінки якості надання БВПД, який би визначав чіткі критерії такої оцінки, її суб'єктів (уповноважених органів), процедури проведення, заходи реагування тощо		внутрішній	програмно-технічний

* - категорія і вид ризиків визначалися в залежності від причини їх походження, оскільки один і той же ризик в залежності від причини його виникнення може відноситися до різних категорій та видів.

З метою визначення впливу ідентифікованих ризиків на реалізацію досліджуваного процесу та відповідно на досягнення визначених цілей по даному процесу, робочою групою, спільно із керівництвом Координаційного центру була проведена оцінка ризиків за критеріями ймовірності їх виникнення та суттєвості впливу. Результати оцінки ризиків представлені на схемі 2.

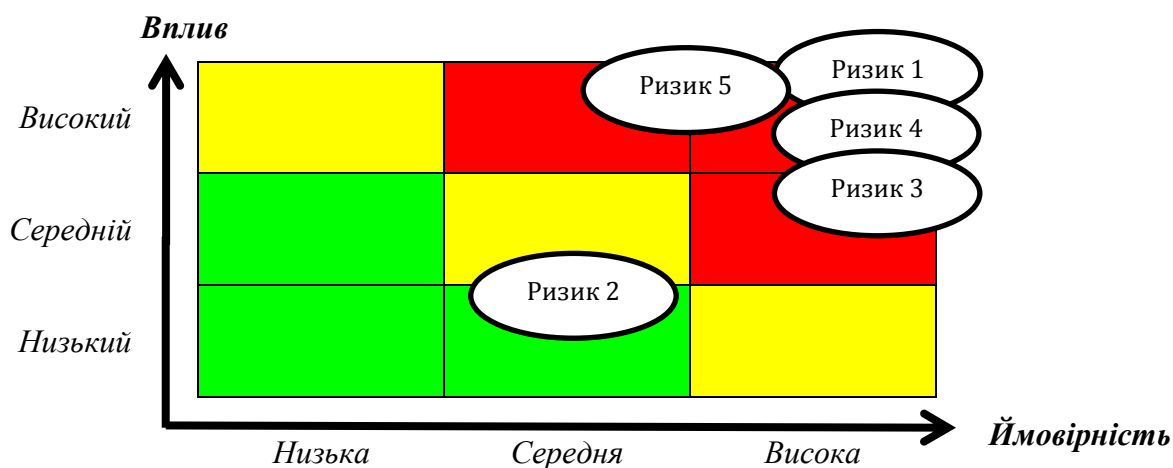

Схема 2. Оцінка ризиків

Під час визначення ймовірності виникнення та суттєвості впливу ризиків застосовувались наступні параметри:

РИЗИК 1. Враховуючи неможливість об'єктивно спрогнозувати майбутню соціально-економічну ситуацію в Україні, а також фінансову та політичну нестабільність України, ймовірність виникнення та суттєвість впливу були оцінені як високі, оскільки фінансування програми може припинитися у будь-який час; при цьому, перебіг із фінансуванням навіть на незначний час може призвести до повного зриву роботи системи БВПД;

РИЗИК 2. Враховуючи, що кількість районів, які не забезпечені адвокатами, є незначною, та випадки неможливості призначення адвокатів для надання БВПД є поодинокими, **ймовірність виникнення** оцінена як **середня**, однак такі факти все ж таки мають негативний вплив на роботу системи БВПД, тому **суттєвість впливу** – трохи менше **середнього**;

РИЗИК 3. **Ймовірність виникнення** була оцінена як **висока**, оскільки робота системи БВПД завжди буде пов'язана із виникненням кредиторської заборгованості - через об'єктивні причини неможливо точно запланувати необхідну для оплати послуг адвокатів суму зобов'язань, так як на її обсяги впливають фактори, виникнення яких неможливо спрогнозувати, зокрема кількість затримань (залежить від криміногенної ситуації в країні, яка, у свою чергу, за певних обставин може стрімко погіршуватися), складність справ; **суттєвість впливу** – вище **середнього** (через постійні затримки в оплаті послуг адвокатів, останні можуть відмовлятися від участі у програмі, що, у свою чергу, може призвести до збоїв у роботі системи БВПД);

РИЗИК 4. Враховуючи, що фінансування інформаційно-роз'яснювальної роботи щодо права на БВПД знаходиться на дуже низькому рівні, це може свідчити про неналежну (недостатню, низьку) обізнаність населення про право на БВПД, у зв'язку із чим **ймовірність виникнення** була оцінена як **висока**; у свою чергу, рівень такої обізнаності та наявність випадків неінформування (запізнього інформування) службовими особами органів, які проводять затримання, осіб про право на БВПД свідчать про незабезпечення однієї із основних характеристик БВПД, визначеної у цілі реалізації процесу «Надання БВПД», - доступності такої допомоги, а також можуть спричинити виникнення недовіри та відмови від БВПД, тому **суттєвість впливу** слід також визначити як **високу**;

РИЗИК 5. Враховуючи наявність ряду факторів (зокрема, випадків високої завантаженості адвокатів справами (непропорційний розподіл), неврахування при розподілі справ вузької спеціалізації та досвіду адвокатів (в межах кримінальної, цивільної або адміністративної спеціалізації), майже відсутньої відповідальності адвокатів за недотримання Стандартів якості та неможливості здійснити об'єктивну оцінку якості наданої БВПД), **ймовірність виникнення** була оцінена як вище **середньої**; враховуючи, що надання неякісної допомоги не дозволяє досягти цілі процесу «Надання БВПД», а також може спричинити значне погіршення довіри до системи БВПД в цілому із подальшою тотальною відмовою від неї, **суттєвість впливу** слід визначити як **високу**.

4.2. Визначення способів реагування на ризики. Заходи контролю щодо зменшення ризиків та очікувані результати від їх впровадження

На наступному етапі робочою групою вирішувалось питання щодо вибору способів реагування на ризики.

Визначення способів реагування на ідентифіковані та оцінені ризики полягає у прийнятті рішення керівництвом установи щодо зменшення, прийняття, розділення чи уникнення ризику.

Прийняття ризиків або їх уникнення означало б: у першому випадку – відсутність жодних дій щодо ризиків, а, враховуючи, що усі ризики здійснюють негативний вплив (незалежно від суттєвості) на процес та досягнення цілі по ньому, це могло б призвести до певних збоїв або повного зриву функціонування системи БВПД; у другому випадку – припинення діяльності із надання БВПД. У свою чергу, розділення або передачу ризиків здійснити неможливо, оскільки, операції, по яким ідентифіковані ризики, технічно не підлягають ані страхуванню, ані субпідряду (крім останнього, де теоретично можливо застрахувати відповідальність адвокатів, однак дане питання на даний час нормативно не врегульовано.

Виходячи з цього, єдиним можливим способом реагування на ризики, який був прийнятий робочою групою, стало їх зменшення. У зв'язку із цим були розроблені відповідні рекомендовані заходи зменшення ризиків та визначені очікувані результати, які представлені у таблиці 3.

4.3. Заходи відстеження (моніторинг)

Робочою групою з проведення пілотного проекту запропоновані відповідальні за виконання рекомендованих заходів виконавці, терміни виконання, а також заходи відстеження виконання та їх періодичність. Окремо рекомендовано визначити відповідальних суб'єктів здійснення відстеження, спосіб відстеження та суб'єктів отримання звітів (таблиця 3).

Для ефективного моніторингу реалізації контрольних заходів доцільно визначити перелік показників (таблиця 3) та їх базові значення на даний період. Відстеження зміни значень цих показників відповідно до прийнятої періодичності (раз в місяць/квартал) забезпечить належний моніторинг ситуації та ефективність реалізації системи контролю.

Разом з тим, за умови неуконплектації в Координаційному центрі підрозділу внутрішнього аудиту, неможливо здійснювати періодичні оцінки щодо якості управління ризиками та заходів контролю. Оскільки тільки підрозділ внутрішнього аудиту, який не несе відповідальність за реалізацію певних процесів, забезпечить більш об'єктивну оцінку їх ефективності та щодо результативності, а також надасть за результатами проведених оцінок незалежні висновки і рекомендації директору Координаційного центру з метою прийняття ним відповідних управлінських рішень.

Рекомендовані заходи по зменшенню ризиків

	Рекомендовані заходи	Відповідальні виконавці	Термін виконання	Очікуваний результат	Індикатор / показник	Базовий показник індикатора	Заходи відстеження (моніторингу), періодичність	Суб'єкти здійснення відстеження	Форми звітування	Отримувачі звіту
РИЗИК 1	Внести зміни до Бюджетного кодексу в частині визначення видатків на оплату послуг із надання БВПД як захищеної статті*	КЦ (Відділ правового аналізу, нормопроекткування та консультаційної роботи) Мін'юст (Відділ бюджетного законодавства)	04.2015	Відсутність фактів зриву роботи системи БВПД, пов'язаних із відсутністю фінансування	<i>кількість фактів несвоєчасного фінансування / відсутності фінансування / відсоток (сума) недофінансування</i>	1 (січень-квітень 2014 р.) / 0 / дані відсутні	Моніторинг законодавства до прийняття відповідних змін 1 раз на місяць Моніторинг фінансування Бюджетної програми 1 раз на місяць	КЦ (Відділ правового аналізу, нормопроекткування та консультаційної роботи)	Доповідна (службова) записка	Заступник Міністра
РИЗИК 2	Забезпечити наявність постійного 15% резерву адвокатів, які надають БВПД, шляхом регулярного проведення конкурсів з відбору адвокатів	Мін'юст (Міністр) КЦ (Відділ розвитку людського потенціалу системи БПД) ГУ юстиції (конкурсні комісії)	постійно	Зменшення кількості випадків неможливості надання БВПД	<i>кількість випадків ненадання БВПД в розрізі причин – відсутність (недостатність) адвокатів у відповідній територіальній одиниці (райони, місті); відмови адвокатів від справ</i>	дані відсутні	Аналіз Реєстру адвокатів, які надають БВПД, даних КІАС, статистики відмов адвокатів 1 раз на місяць	КЦ (Відділ статистичного аналізу та інформації; Відділ розвитку людського потенціалу системи БПД)	Доповідна (службова) записка	Заступник Міністра
	Автоматизувати процес, зокрема в частині призначення (закріплення) та розподілу адвокатів між районами	КЦ (Управління стратегічного аналізу і планування; Сектор адміністрування інформаційно-	09.2015							

		аналітичних систем і забезпечення функціонування мереж передачі даних відділу організаційного забезпечення діяльності)								
	Передбачити у контрактах / договорах із адвокатами відповідальність (санкції) останніх за невиконання умов договорів / контрактів / Стандартів якості	КЦ (Відділ моніторингу доступності БПД; Відділ моніторингу якості БПД)	при укладенні / переукладенні договорів / контрактів							
РИЗИК 3	Передбачити у Бюджетній програмі видатки на погашення кредиторської заборгованості Здійснювати планування видатків з урахуванням даних попередніх бюджетних періодів	КЦ (Управління стратегічного аналізу і планування; Відділ планування, фінансування та обліку видатків)	щорічно при плануванні бюджетного запиту за програмою КПКВК 3603030	Зменшення кредиторської заборгованості та відповідно кількості випадків несвоєчасної оплати послуг адвокатів	1. Сума кредиторської заборгованості на кінець визначеного періоду; 2. Кількість адвокатів / справ, по яким виникла така заборгованість	1. – 5813,1 тис. грн. (на 01.01.2014); 2. – дані відсутні	Моніторинг погашення кредиторської заборгованості та виконання планових показників бюджетної програми 1 раз на місяць	КЦ (Відділ планування, фінансування та обліку видатків)	Доповідна (службова) записка	Мін'юст (Деп. планово-фінансової діяльності, БО та звітності) Заступник Міністра
РИЗИК 4	Розробити інформаційно-комунікаційну стратегію системи БПД, забезпечити її виконання	КЦ (Відділ статистичного аналізу та інформації Управління стратегічного аналізу і	07.2015	Зменшення кількості фактів неінформування службовими особами	1. Кількість осіб, які не знають про право на БВПД; 2. Кількість випадків неінформування	1. – дані відсутні; 2. – дані відсутні; 3 – 1455 (2013 р.)	Моніторинг рівня інформованості суспільства про право на БВПД постійно	Центри з надання БВПД	Доповідна (службова) записка	КЦ (Відділ моніторингу доступності БПД)

		планування)		органів, які проводять затримання, осіб про їх право на БВПД Зменшення кількості випадків відмов осіб від призначеного адвоката	<i>(запізнього інформування) осіб службовими особами, які проводять затримання, про право на БВПД; 3. Кількість випадків неінформування</i>					
Внести зміни до КПК в частині передбачення відповідальності службових осіб органів, які уповноважені проводити затримання, за неінформування Центрів з надання БВПД про факт затримання та неінформування затриманих про право на БВПД*	Мінюст (Відділ кримінальної юстиції); КЦ (Відділ правового аналізу, нормопроєкування та консультаційної роботи)		07.2015	Зменшення кількості випадків неінформування службовими особами органів, які проводять затримання, центрів з надання БВПД про випадки затримання осіб Зменшення часу інформування службовими особами органів, які проводять затримання, про випадки затримання	<i>(запізнього інформування) Центрів службовими особами, які проводять затримання, про випадки затримання</i>		Аналіз випадків неінформування Центрів з надання БВПД про випадки затримання / затриманих осіб про право на БВПД 1 раз на квартал			

РИЗИК 5	Розробити Порядок розподілу справ між адвокатами, в якому визначити чіткі механізми такого розподілу, критерії, гранично допустимі коефіцієнти навантаження адвокатів	КЦ (Відділ моніторингу якості БПД)	02.2015			1. – дані відсутні; 2. – 4 (07.-11.2014 р.)				
	Передбачити у контрактах / договорах із адвокатами відповідальність (санкції) останніх за невиконання умов Стандартів якості	КЦ (Відділ моніторингу якості БПД)	постійно	Зменшення кількості фактів надання неякісної БВПД (зменшення кількості скарг, випадків невідповідності, виявлених за результатами моніторингу)	1. Кількість скарг на неякісну БВПД; 2. Кількість виявлених (за результатами моніторингу випадків недотримання адвокатами Стандартів якості		Моніторинг дотримання / виконання Порядку і Методики Постійно	КЦ (Відділ моніторингу якості БПД)	Доповідна (службова) записка	Заступник Міністра
	Розробити Методику проведення моніторингу якості надання БВПД, у якій встановити чіткі критерії такої оцінки (наприклад, справи «адвокатів-монополістів» у своєму районі; випадки надання БВПД представникам вразливих груп; найбільш «дорогі» справи тощо), визначення її суб'єктів (уповноважених	КЦ (Відділ моніторингу якості БПД)	02.2015							

органів), процедур проведення, заходів реагування тощо										

* - рекомендований захід передбачає розробку і подання проекту змін до відповідних органів (Мінфін (ризик 1) / МВД (ризик 4), КМУ – у випадку схвалення проекту змін зазначені органи подають відповідні пропозиції до Верховної Ради України)

V. Інформація та комунікація (на рівні Координаційного центру)

У Координаційному центрі функціонує як формалізована (документообіг у паперовій та електронній формах, наради, семінари, «круглі столи», офіційні веб-сайти Координаційного центру та центрів), так і неформальна система обміну інформацією (робочі зустрічі, телефонні переговори, інформаційний дайджест системи БПД) між керівництвом та керівниками нижчого рівня, між керівниками усіх рівнів, керівниками усіх рівнів і працівниками, а також між працівниками.

Інформування за виконанням процесу надання БПД наведено у розділі 2.1 (*розподіл управлінської підзвітності під час виконання бюджетної програми*) від Центрів до Мін'юсту.

В цілому, інформаційний обмін із зовнішніми сторонами є ефективним, інформація про роботу системи БПД є актуальною, знаходиться у широкому доступі.

Засобами комунікації із зовнішніми сторонами є інформаційний обмін за допомогою електронних засобів зв'язку, проведення зустрічей, тематичних заходів тощо. Робота системи БВПД регулярно висвітлюється у ЗМІ.

Засоби для отримання необхідної інформації від державних органів є традиційними і визначені відповідними положеннями про ці органи, а також КПК, постановою КМУ від 28.12.2011 р. № 1362 «Про затвердження Порядку інформування центрів з надання безоплатної вторинної правової допомоги про випадки затримання осіб» тощо.

Водночас, рівень поінформованості населення про право на БВПД не є високим. Частково це пов'язано із відсутністю фінансування з Державного бюджету, частково – із традиційно низькою правовою культурою населення та недовірою до державних органів.

Запропоновані в ході пілотного проекту заходи контролю не потребують запровадження додаткових форм або методів інформації та комунікації. Водночас, один із запропонованих заходів контролю «Автоматизація процесу, зокрема в частині розподілу адвокатів між районами» передбачає зміни у порядку одержання, обробки, узагальнення, аналізу, зберігання та передачі офіційної інформації шляхом автоматизації усього процесу.

Інформація про запропоновані в ході пілотного проекту контрольні заходи буде доведена до відома:

- Міністра/заступника Міністра юстиції – начальником Управління внутрішнього аудиту, членом робочої групи з проведення пілотного проекту від Мін'юсту на щотижневій нараді;
- керівників структурних підрозділів Координаційного центру – членами робочої групи з проведення пілотного проекту від Координаційного центру на щотижневій нараді;
- працівників Координаційного центру – керівниками структурних підрозділів на щотижневій нараді;
- керівників та працівників Центрів шляхом видання відповідних розпорядчих документів, направлення роз'яснювальних та інформаційних листів, проведення нарад;
- представників Центрів та адвокатів під час проведення семінарів, курсів підвищення кваліфікації та інших навчальних заходів;
- громадськості та інших зацікавлених органів на офіційній веб-сторінці Мін'юсту, Координаційного центру та в інформаційному дайджесті системи БПД.

VI. Рекомендації

За результатами пілотної діяльності робочою групою сформовано перелік рекомендацій, спрямованих на:

I. Покращення системи фінансового управління і контролю, забезпечення доступності та якості надання безоплатної вторинної правової допомоги, а також для запровадження ефективного процесу управління ризиками в діяльності органів системи Мін'юсту (ця група рекомендацій виходить із опису та аналізу внутрішнього середовища):

1.1. Мін'юсту поширити досвід, набутий під час пілотного проекту щодо діяльності з управління ризиками, на всю систему органів Мін'юсту.

1.2. Координаційному центру:

1.2.1. З урахуванням досвіду, отриманого під час пілотної діяльності розробити та затвердити власний порядок здійснення діяльності з управління ризиками та забезпечити його практичне впровадження у структурних підрозділах Координаційного центру.

1.2.3. Створити робочу групу, до складу якої мають входити керівники та фахівці установи з метою систематичного перегляду визначених, оцінених ризиків та заходів контролю.

1.2.4. Забезпечити чітке формулювання цілей на підставі критеріїв SMART з метою подальшої проведення оцінки ризиків, визначення способів реагування на них та розробки заходів контролю, здійснення постійного моніторингу та періодичних оцінок діяльності Координаційного центру.

1.2.5. У разі зміни законодавства забезпечити постійний перегляд розроблених під час пілотного проекту блок-схем процесу та підпроцесів, а також технологічних карт з метою визначення відповідальних виконавців, ліній управлінської підзвітності і відповідальності, включаючи рівні, форми та терміни звітування відповідними керівниками структурних підрозділів.

1.2.6. Розробити базові показники для моніторингу результатів відстеження заходів контролю та забезпечення достовірності показників звіту про виконання паспорту бюджетної програми.

1.2.7. Укомплектувати підрозділ внутрішнього аудиту для відстеження результатів впровадження заходів контролю.

II. Удосконалення надання безоплатної вторинної правової допомоги (ці рекомендації є результатом аналізу ризиків):

2.1. Мін'юсту та Координаційному центру внести зміни до наступних законодавчих актів:

Бюджетного кодексу в частині визначення видатків на оплату послуг із надання БВПД як захищеної статті;

КПК в частині передбачення відповідальності службових осіб органів, які уповноважені проводити затримання, за не інформування територіальних центрів про факт затримання та неінформування затриманих про право на БВПД.

2.2. Координаційному центру:

2.2.1. Розробити та затвердити, забезпечити їх виконання:

Порядок розподілу справ між адвокатами, в якому визначити чіткі механізми такого розподілу, критерії, гранично допустимі коефіцієнти навантаження адвокатів;

Методику проведення моніторингу якості надання БВПД, у якій встановити чіткі критерії такої оцінки (наприклад, справи «адвокатів-монополістів» у своєму районі; випадки надання БВПД представникам вразливих груп; найбільш «дорогі» справи тощо), визначення її суб'єктів (уповноважених органів), процедур проведення, заходів реагування тощо;

Інформаційно-комунікаційну стратегію системи БПД.

2.2.2. Передбачити у контрактах / договорах із адвокатами відповідальність (санкції) останніх за невиконання умов договорів / контрактів / Стандартів якості.

2.2.3. Забезпечити наявність постійного 15% резерву адвокатів, які надають БВПД, шляхом регулярного проведення конкурсів з відбору адвокатів.

2.2.4. Автоматизувати процес, зокрема в частині призначення (закріплення) та розподілу адвокатів між районами.

2.2.5. Передбачити у Бюджетній програмі видатки на погашення кредиторської заборгованості.

2.2.6. Здійснювати планування видатків з урахуванням даних попередніх бюджетних періодів.

Джерела інформації

1. Бюджетний кодекс України від 08.07.2010 № 2456-VI (із змінами та доповненнями).
2. Державна цільова програма формування системи безоплатної правової допомоги на 2013-2017 роки, затверджена постановою Кабінету Міністрів України від 13.02.2013 № 394.
3. Закон України від 02.06.2011 № 3460-VI «Про безоплатну правову допомогу» (із змінами та доповненнями).
4. Звіт про виконання бюджетної програми Міністерства юстиції України «Оплата послуг та відшкодування витрат адвокатів з надання безоплатної вторинної правової допомоги» за 2013 рік (КПКВКБ 3603030).
5. Інструкція з організації внутрішнього контролю в системі Міністерства юстиції України, затверджена наказом Міністерства юстиції України від 06.11.2014 № 1864/5.
6. Кодекс України про адміністративні правопорушення від 07.12.84 № 8073-X (із змінами та доповненнями).
7. [Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод.](#)
8. [Конвенція про правову допомогу та правові відносини у цивільних, сімейних та кримінальних справах.](#)
9. [Конвенція про статус біженців.](#)
10. Конституція України від 28.06.96 № 254к/96-ВР (із змінами та доповненнями).
11. Концепція розвитку державного внутрішнього фінансового контролю, схвалена розпорядженням Кабінету Міністрів України від 24.05.2005 № 158-р (в редакції розпорядження Кабінету Міністрів України від 22.10.2008 № 1347).
12. Кримінальний процесуальний кодекс України від 13.04.2012 № 4651-VI (із змінами та доповненнями).
13. Методичні рекомендації з організації внутрішнього контролю розпорядниками бюджетних коштів у своїх закладах та у підвідомчих бюджетних установах, затверджені наказом Міністерства фінансів України від 14.09.2012 № 995.
14. [Міжнародний пакт про громадянські та політичні права.](#)
15. Наказ Міністерства юстиції України від 16.10.2014 № 1702/5 «Про затвердження форми акта надання безоплатної вторинної правової допомоги та додатків до нього», зареєстрований в Міністерстві юстиції України 16.10.2014 за № 1281/26058.
16. Паспорт бюджетної програми Міністерства юстиції України «Оплата послуг та відшкодування витрат адвокатів з надання безоплатної вторинної правової допомоги» на 2013 рік (КПКВКБ 3603030).
17. Положення про Координаційний центр з надання правової допомоги, затверджене постановою Кабінету Міністрів України від 06.06.2012 № 504.
18. Положення про Міністерство юстиції України, затверджене постановою Кабінету Міністрів України від 02.07.2014 № 228.
19. Положення про центри з надання безоплатної вторинної правової допомоги, затверджене наказом Міністерства юстиції України від 02.07.2012 № 967/5.
20. Порядок ведення Головними управліннями юстиції Міністерства юстиції України в Автономній Республіці Крим, областях, містах Києві та Севастополі локальних реєстрів Реєстру адвокатів, які надають безоплатну вторинну правову допомогу на постійній основі за контрактом, та Реєстру адвокатів, які надають безоплатну вторинну правову допомогу на тимчасовій основі на підставі договору, затверджений наказом Міністерства юстиції України від 24.04.2012 № 636/5, зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 26.04.2012 за № 634/20947.
21. Порядок використання коштів, передбачених у державному бюджеті для оплати послуг та відшкодування витрат адвокатів, які надають безоплатну вторинну правову допомогу, затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 04.03.2013 № 130.
22. Порядок інформування центрів з надання безоплатної вторинної правової допомоги про випадки затримання осіб, затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 28.12.2011 № 1363.

23. Порядок і умови проведення конкурсу з відбору адвокатів, які залучаються до надання безоплатної вторинної правової допомоги, затверджені постановою Кабінету Міністрів України від 28.12.2011 № 1362.

24. Порядок і умови укладення контрактів з адвокатами, які надають безоплатну вторинну правову допомогу на постійній основі, та договорів з адвокатами, які надають безоплатну вторинну правову допомогу на тимчасовій основі, затверджені постановою Кабінету Міністрів України від 11.01.2012 № 8.

25. Порядок оплати послуг та відшкодування витрат адвокатів, які надають безоплатну вторинну правову допомогу, затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 17.09.2014 № 465.

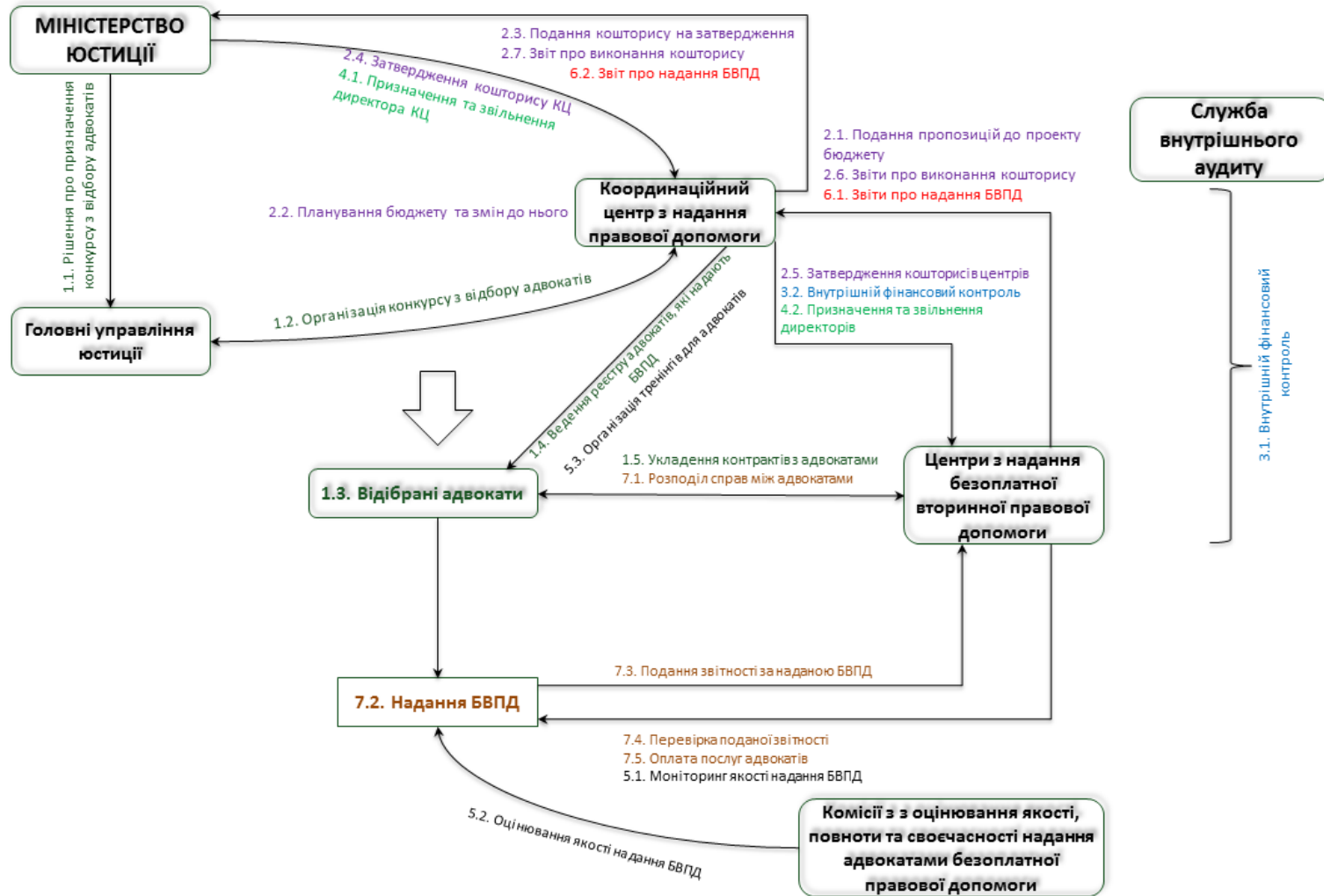
26. Система безоплатної правової допомоги в Україні: аналіз першого року функціонування - дослідження Української фундації правової допомоги, Міжнародного фонду «відродження» та Української Гельсінської спілки з прав людини; звіт експертів Центру політико-правових реформ та експерту Української фундації правової допомоги за 2013 рік.

27. Стандарти якості надання безоплатної вторинної правової допомоги у кримінальному процесі, затверджені наказом Міністерства юстиції України від 25.02.2014 № 386/5, зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 26.02.2014 № 337/25114.

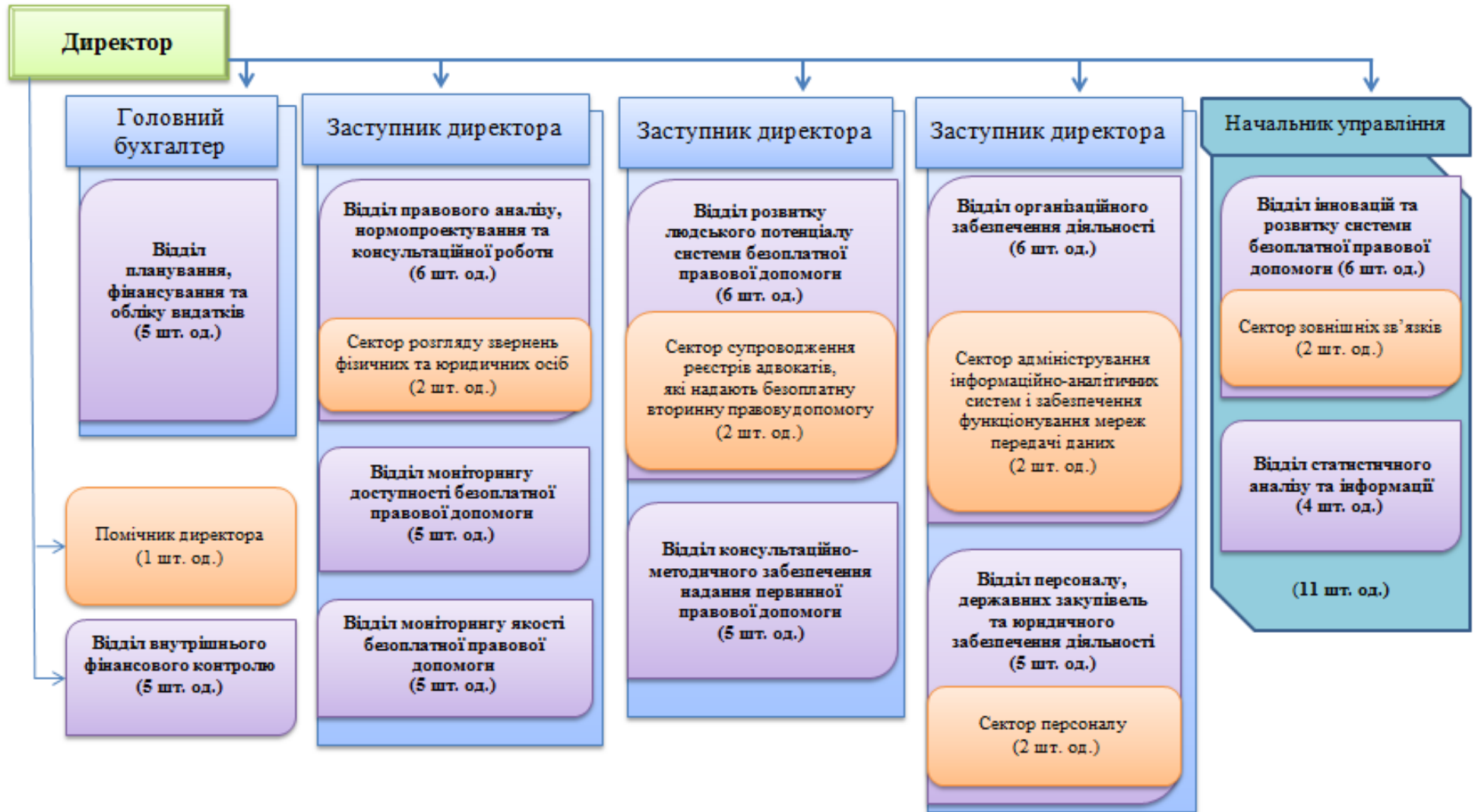
Додатки

1. Схема процесу надання БВПД.
2. Структура Координаційного центру.
3. Типова структура Центрів.
4. Розподіл повноважень та підзвітності при плануванні та виконанні бюджетної програми КПКВК 3603030.
5. Блок-схема підпроцесу «Реалізація деяких стадій бюджетного процесу за сюжетною програмою КПКВК 3603030 «Оплата послуг та відшкодування витрат адвокатів з надання безоплатної вторинної правової допомоги» (відповідно до ст.19 Бюджетного кодексу)».
6. Блок-схема підпроцесу «Проведення конкурсу з відбору адвокатів для надання БВПД, укладення контрактів з адвокатами, оплата послуг адвокатів».
7. Блок-схема підпроцесу «Проведення моніторингу якості надання БВПД».

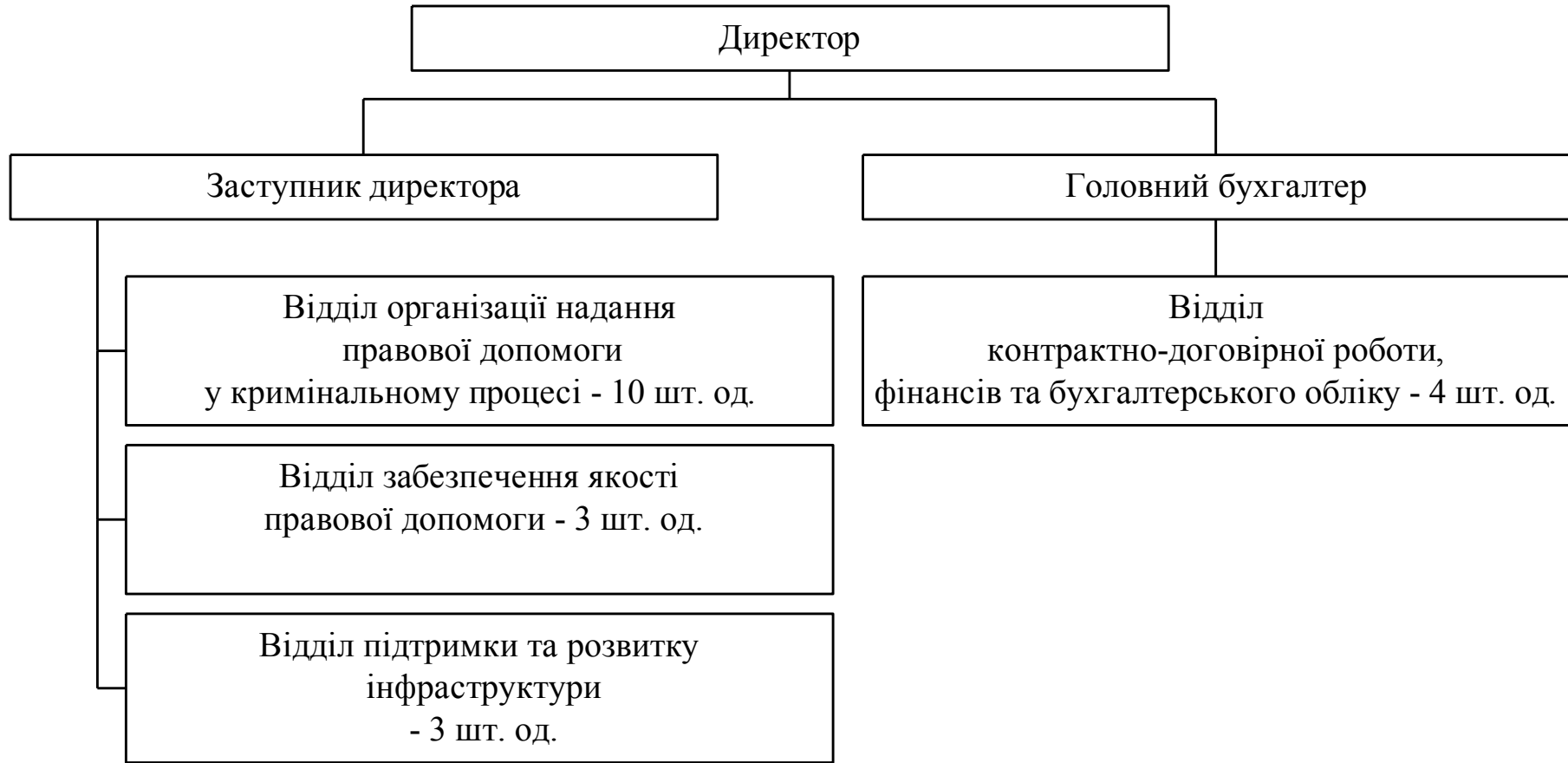
Схема процесу надання БВПД

Структура Координаційного центру

Типова структура Центрів

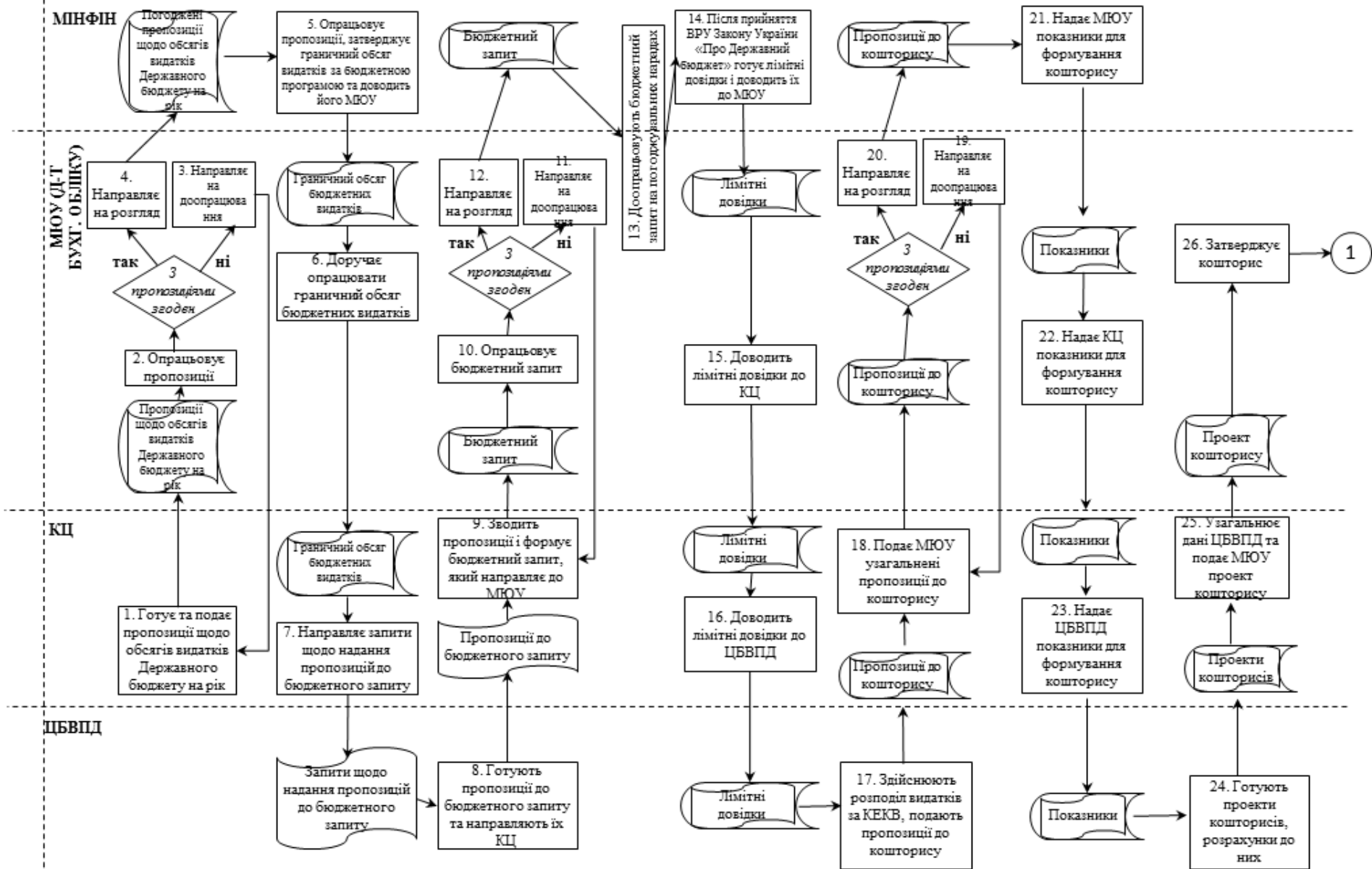
Розподіл повноважень та підзвітності при плануванні та виконанні бюджетної програми КПКВК 3603030

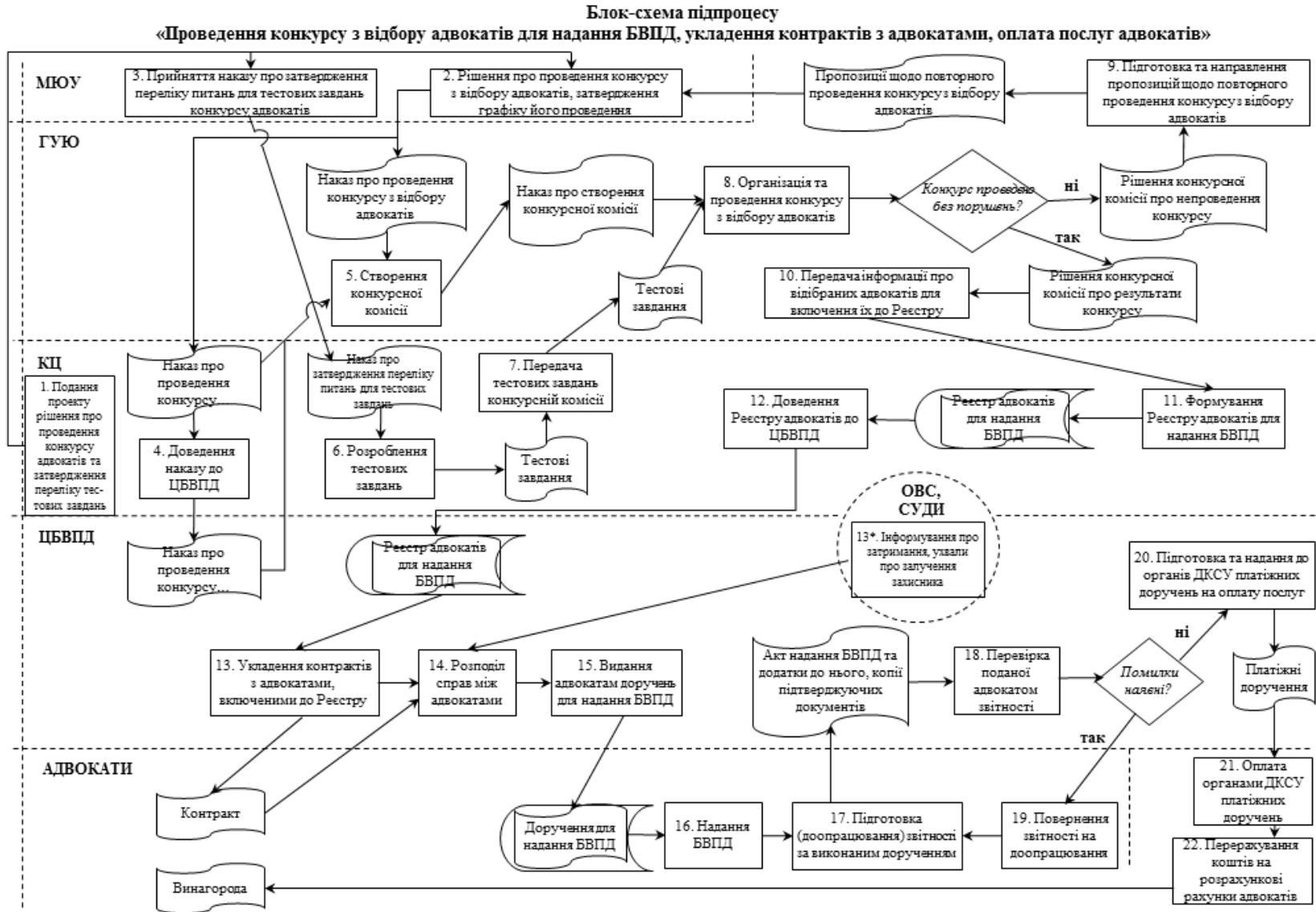
Міністр юстиції України
<i>приймає рішення щодо проведення конкурсу з відбору адвокатів, які залучаються до надання безоплатної вторинної правової допомоги</i>
<i>затверджує паспорт бюджетної програми за КПКВК 3603030 «Оплата послуг та відшкодування витрат адвокатів з надання безоплатної вторинної допомоги»</i>
(Перший) заступник Міністра юстиції України
<i>визначений керівником Державної цільової програми формування системи безоплатної правової допомоги на 2013-2017 роки</i>
<i>готує та подає до 1 березня Кабінетові Міністрів України та Міністерству економічного розвитку і торгівлі звіт про результати виконання Державної цільової програми формування системи безоплатної правової допомоги на 2013-2017 роки</i>
<i>координує діяльність Координаційного центру з надання правової допомоги</i>
Департамент планово-фінансової діяльності, бухгалтерського обліку та звітності Міністерства юстиції України
<i>здійснює організацію планово-фінансової роботи, планування та фінансування видатків, фінансового забезпечення</i>
<i>доводить органам та установам Міністерства юстиції України показники кошторису, здійснює раціональний розподіл бюджетних коштів</i>
Головні управління юстиції
<i>організують та проводять конкурс з відбору адвокатів</i>
<i>готують та передають Координаційному центру з надання правової допомоги (далі – Координаційний центр) інформацію про відібраних адвокатів для включення їх до Реєстру адвокатів, які надають безоплатну вторинну правову допомогу</i>
Координаційний центр з надання правової допомоги
<i>готує та надає Міністру юстиції подання про проведення конкурсу з метою відбору претендентів для включення їх до Реєстру адвокатів, які надають безоплатну вторинну правову допомогу</i>
<i>веде та здійснює організаційно-технічне забезпечення Реєстру адвокатів, які надають безоплатну вторинну правову допомогу</i>
<i>здійснює організаційне, експертно-аналітичне, інформаційне та матеріально-технічне забезпечення здійснення повноважень Міністерства юстиції України у сфері надання безоплатної правової допомоги;</i>
<i>здійснює загальну координацію та моніторинг роботи системи БПД</i>
Центри з надання безоплатної вторинної правової допомоги
<i>укладають контракти з адвокатами, які надають безоплатну вторинну правову допомогу на постійній основі, та договорів з адвокатами, які надають безоплатну вторинну правову</i>

<i>допомогу на тимчасовій основі</i>
<i>реєструють повідомлення ОВС про затримання осіб; звернення затриманих осіб та їх родичів, засуджених про надання БВПД; постанови (ухвали) про залучення захисника за призначенням та до окремої процесуальної дії у кримінальних провадженнях</i>
<i>призначають адвоката (у випадку затримань – протягом години з моменту реєстрації повідомлення про затримання) шляхом видання доручення для підтвердження його повноважень</i>
<i>здійснюють розподіл справ між адвокатами</i>
<i>перевіряють або повертають на доопрацювання документів на оплату адвокатських послуг, здійснюють оплату адвокатських послуг</i>
<i>подають клопотання до Координаційного центру про виключення адвоката з <u>Реєстру адвокатів, які надають безоплатну вторинну правову допомогу, у випадках, передбачених Законом України «Про безоплатну правову допомогу»</u></i>
<i>приймають рішення про припинення надання безоплатної вторинної правової допомоги відповідно до Закону України «Про безоплатну правову допомогу»</i>
<i>готують та подають щоквартальні та річні звіти про свою діяльність Координаційному центру, у порядку інформування – відповідному Головному управлінню юстиції</i>

**Блок-схема підпроцесу «Реалізація деяких стадій бюджетного процесу за бюджетною програмою КПКВК 3603030
«Оплата послуг та відшкодування витрат адвокатів з надання безоплатної вторинної правової допомоги» (відповідно до ст. 19 Бюджетного кодексу)**

Блок-схема підпроцесу
«Проведення моніторингу якості надання БВПД»

